

СПРАВА «МАЙМУЛАХІН І МАРКІВ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF MAYMULAKHIN AND MARKIV v. UKRAINE)

(Заява № 75135/14)

Стислий виклад рішення від 01 червня 2023 року

Заявники – двоє чоловіків, які проживають у de facto постійному партнерстві з 2010 року, у жовтні 2014 року звернулися із заявами про державну реєстрацію шлюбу до семи різних відділів державної реєстрації актів цивільного стану у м. Києві і Київській області. Заяви заявників були залишені без задоволення, оскільки відповідно до національного законодавства шлюб визначено як сімейний союз жінки та чоловіка. У вересні 2021 року заявники склали заповіти, заповідаючи одне одному все своє майно. Один із заявників після початку війни в Україні 24 лютого 2022 року долучився до Національної гвардії України. У випадку його смерті інформацію про це отримала б матір, оскільки він не був одружений. Через рік заявник звільнився з Національної гвардії України за станом здоров'я. Заявники стверджували, що як одностатевій парі їм відмовили в усіх основних правах, які застосовуються до різностатевих пар, таких як право на спільну власність подружжя, право на спадкування за законом, право на побачення з партнером у випадку госпіталізації, право не свідчити один проти одного, право на усиновлення, право на соціальну допомогу та пільги для малозабезпечених сімей тощо. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтю 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у поєднанні зі статтю 8 Конвенції, а також за статтю 1 Протоколу № 12 до Конвенції, що відсутність у них можливості згідно з українським законодавством укласти шлюб або будь-який інший тип цивільного союзу, яким би визнавалися їхні стосунки, становив дискримінацію за ознакою сексуальної орієнтації. Європейський суд вирішив, що цю скаргу необхідно розглядати тільки за статтю 14 Конвенції у поєднанні зі статтю 8 Конвенції. Розглянувши скаргу заявників Європейський суд зазначив, що оскільки заявники живуть разом у стабільних і відданих стосунках з 2010 року, то потребують правового визнання та захисту їхніх стосунків як будь-яка різностатєва пара. Європейський суд вказав, що заявники не мають доступу до шлюбу в Україні та їм недоступна будь-яка альтернативна форма правового визнання. Європейський суд встановив, що заявники мають можливість регулювати свої майнові відносини лише як приватні особи, однак подібні приватні договори не можна вважати такими, якими визнаються та отримують необхідний захист пари, оскільки вони мають обмежений обсяг і не забезпечують взаємні права та обов'язки, які вони мають один щодо одного, у тому числі моральну та матеріальну підтримку. Європейський суд також взяв до уваги відсутність у заявників можливості посилатися на свої стосунки під час взаємодії із судовими чи адміністративними органами влади. Європейський суд дійшов висновку, що у зв'язку з відсутністю правового визнання та захисту заявників, як одностатєвої

пари, до них ставилися і досі ставляться інакше, ніж до різностатевих пар та зазначив, що сексуальна орієнтація заявників є єдиною підставою для згаданої різниці у ставленні. З огляду на зазначене Європейський суд дійшов висновку, що різниця у ставленні в цій справі, яка полягала в необґрунтованій відмові заявникам як одностатевій парі в будь-якій формі правового визнання та захисту у порівнянні з різностатевими парами, становить дискримінацію щодо заявників за ознакою їхньої сексуальної орієнтації. Отже, було порушено статтю 14 Конвенції у поєднанні зі статтею 8 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Оголошує заяву прийнятною;

2. Постановляє, що було порушено статтю 14 Конвенції у поєднанні зі статтею 8 Конвенції;

3. Постановляє, що: (а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам: (I) 32 (тридцять два) євро кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної шкоди; (II) 5 000 (п'ять тисяч) євро кожному заявнику в якості відшкодування моральної шкоди; (III) 4 000 (чотири тисячі) євро заявникам спільно в якості компенсації судових та інших витрат (які мають бути сплачені на банківський рахунок їхнього захисника, пана Тарахкала); (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».